FAZİLET PARTİSİ
TBMM GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih 6.10.2000
Sayı 2205

7/2644-6900

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı sayın Rüştü Kazım Yücelen tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını talep ediyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 6.10.2000

Prof. Dr. Mehmet Bekaroğlu
Rize Milletvekili

Bilindiği gibi başta Rize ili olmak üzere Doğu Karadeniz bölgesinde 200 binin üzerinde ailenin tek geçim kaynağı çaydır; dolayısıyla bölge ekonomisi de çay üzerine kurulmuştur. Uygulanan ekonomik politikalar nedeniyle yaş çay alım fiyatının çok düşük olması üreticiyi zaten zor durumda bırakmıştı. Geçen yıl üreticiden toplam;1145 bin ton, (birinci ve ikinci sürgünde çay 821 bin ton) yaş çay satın alınmış iken 2000 yılında ilk iki sürgünde toplam 549 bin ton yaş çay satın alındı. Üçüncü sürgün alımları devam ediyor, ancak bu sürgünde de alımların çok düşük gerçekleştiği, yaklaşık 200 bin ton civarında olduğu ifade ediliyor. Geçen yıla göre ilk iki sürgün yaş çay alımlarında yüzde 40'lık bir azalma söz konusu. Bu yetmiyormuş gibi çay üreticisi, satmış olduğu ürünün bedelini de alamamaktadır. Üreticinin Çaykur ve özel sektöre teslim ettiği yaş çayın toplam bedeli 120 trilyon TL civarında olmasına rağmen üretici şu ana kadar bunun ancak 35 trilyonunu alabilmiştir.
Çaykur sadece birinci sürgün ürünün bedelini ödemiş, özel sektör ise şimdiye kadar herhangi bir ödeme yapmamıştır.

Çaykur'un uygulamış olduğu, politikalar nedeniyle zor durumda kalan özel sektörün ödeme yapması çok mümkün görünmüyor. Bir taraftan ucuz-kalitesiz ithal ve kaçak çayın baskısı, diğer taraftan Çaykur'un piyasaya sürdüğü ucuz "Tiryaki" çayından dolayı, özel sektör kuru çay satamamaktadır. Bu durumda ödeme yapması da zorlaşmaktadır.

Bu nedenle:

1- Yaş çay ürün bedellerinin ödenmesi için hangi çalışmalar yapılmaktadır? Bir ödeme takvimi vermeyi düşünüyor musunuz?

2- Kaçak ve ithal kuru çay girişini önlemek için alınan tedbirlerin yetersiz olduğu anlaşılıyor; bu konuda ek tedbirler alınması düşünülüyor mu?

3- Şimdiye kadar Çaykur, kuru çayı, 3-4 milyon TL civarında satarken, şimdi yeni çıkarmış olduğu "Tiryaki" markalı çayı nasıl oluyor da 1 milyon 900 bin TL'ye satabiliyor? Bu satıştan ÇAYKUR zarar etmiyor mu? Zarar ediyorsa niçin bu yola baş vurdu? Zarar etmiyorsa; daha önce tüketiciye çay fahiş fiyatla mı satılıyordu?

4- Kaçak ithal çay ve ucuz Tiryaki çay uygulaması özel sektörü yıkacağı açık değil midir? Devlet, çayın geleceği olan özel sektörü ortadan kaldırmak mı istemektedir?

7/2644-6900

5- Eğer çayda özelleşmeye gidilecekse, ÇAYKUR özelleşecekse, bölgede çay işletmesi işini yapacak olan mevcut özel sektörün yok edilmesi ülke ve bölge ekonomisine darbe vurmak anlamına gelmez mi?

6- Devletin trilyonları ile subvanse edilen ÇAYKUR, "Tiryaki" çay gibi uygulamalarla ile ne yapmak istenilmektedir? Özelleştirmenin konuşulduğu bu günlerde özel sektöre darbe vurulması Türk çaycılığının bitirilmesi anlamına geldiği biliniyor mu? Yıllardan beri devletle yarışarak zor şartlarda ayakta durmaya çalışan mevcut çay özel sektörü yok edildiğinde, bölgede çay işletecek bir kurum kalmayacaktır. Bu durumda ÇAYKUR sadece bir pazarlama şirketi şeklinde satılacak gibi gözüküyor. O zamanda ortada pazarlanacak Türk çayı kalmayacaktır. Bu durum Türk ekonomisine büyük bir darbe olmaz mı?